

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 111/2012 -10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 3/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. K. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2012 doručená sťažnosť Ing. P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 3/2007.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 25 Nc 370/2001 zo 16. januára 2002 bola schválená rodičovská dohoda o právach a povinnostiach k dcére sťažovateľa – maloletej B. K. Maloletá bola zverená do výchovy matky E. K. a sťažovateľ sa zaviazal prispievať na jej výživu určenou sumou. Zároveň však bol upravený styk sťažovateľa s maloletou. Pretože matka podľa tvrdenia sťažovateľa mu neumožňovala stretávať sa s dcérou, podal 27. marca 2007 návrh na výkon rozsudku okresného súdu zo 16. januára 2002 v časti úpravy styku s maloletou B. Konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 27 Em 3/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“). Okresný súd vyzval 17. apríla 2007 povinnú – matku maloletej, aby sa podrobila rozsudku o úprave styku sťažovateľa s maloletou. Povinná však aj napriek výzve okresného súdu naďalej neumožňovala styk sťažovateľa s maloletou dcérou. Po každom nerealizovanom styku s dcérou sťažovateľ o tejto skutočnosti pravidelne informoval okresný súd písomnými podaniami. Okresný súd preto uznesením sp. zn. 27 Em 3/2007 z 15. októbra 2007 uložil podľa § 273 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) povinnej pokutu vo výške 1 000 Sk. Uznesenie okresného súdu z 15. októbra 2007 nadobudlo právoplatnosť 3. novembra 2008. Povinná napriek tomu naďalej neumožňovala sťažovateľovi styk s dcérou, o čom sťažovateľ informoval okresný súd písomnými podaniami. Okresný súd však napriek tomu ďalej nezakročil.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 20 C 164/2009 z 11. januára 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 94/2011 zo 7. septembra 2011 bolo manželstvo sťažovateľa a E. K. rozvedené, maloletá B. K. bola na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky, sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej B. sumou 25,36 € mesačne a styk sťažovateľa a maloletou B. neupravil. Okresný súd neupravil styk sťažovateľa s maloletou z toho dôvodu, že maloletá B. požiadala, aby sa jej styk so sťažovateľom neuskutočňoval na základe súdneho rozhodnutia, ale na základe jej slobodného rozhodnutia. Okresný súd túto požiadavku zohľadnil aj z dôvodu na vek maloletej, blížiaci sa k dospelosti. Rozsudok okresného súdu z 11. januára 2011 nadobudol

právoplatnosť 28. septembra 2011. Preto okresný súd uznesením z 30. novembra 2011 napadnuté konanie o výkon súdneho rozhodnutia zastavil. V odôvodnení tohto uznesenia okresný súd uviedol, že rozhodnutie (rozsudok okresného súdu zo 16. januára 2002, pozn.), ktoré bolo titulom pre výkon rozhodnutia, sa stalo neúčinným, pretože manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené a rozsudok okresného súdu o rozvode manželstva 11. januára 2011 už neupravoval styk sťažovateľa s maloletou B. Okresný súd preto podľa § 268 ods. 1 písm. b) OSP výkon rozhodnutia zastavil a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 15. decembra 2011 na okresnom súde odvolanie, o ktorom v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nebolo rozhodnuté.

Sťažovateľ uviedol, že:

„V konkrétnom súdnom konaní za prietahy, zodpovedá len súd, ktorý od podania návrhu urobil len dva úkony a to že uznesením z 15.10.2007 uložil pokutu matke maloletého dieťaťa a následne uznesením z 30.11.2011 vec zastavil. Ďalej súd doslova ignoroval moje podnety a vyčkával na môj rozvod s matkou maloletého dieťaťa. Súd neurobil žiadny krok k tomu, aby matku maloletého dieťaťa nútil k výkonu rozhodnutia a to napríklad opakovanými pokutami a podobne.

V priebehu konania som sa sťažoval na prietahy v súdnom konaní, avšak odpoveď som nedostal. Nekonanie súdu pociťujem ako prejav neposkytnutia súdnej ochrany.“

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

5. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním, a to vzhľadom na situáciu, že sťažovateľ v konaní pred ústavným

súdom nepreukázal doručenie sťažnosti predsedovi okresného súdu proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

7. Podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov.

8. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody ústavný súd v okolnostiach danej veci nezistil. Písomné podanie právneho zástupcu sťažovateľa označené ako – „*Sťažnosť na prietahy v konaní*“ z 12. novembra 2007 nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť na prietahy v súdnom konaní, a to už len z toho dôvodu, že nebolo adresované predsedovi okresného súdu. Okresný súd považoval takéto podanie právneho zástupcu sťažovateľa iba za urgenciu v napadnutom konaní, ktorá však sama osebe nevyvoláva také právne účinky, ako sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch. Preto nemohol predseda okresného súdu túto sťažnosť ani vybaviť, a v prípade jej dôvodnosti zabezpečiť prijatie opatrení proti prípadným zbytočným prietahom. Ústavný súd preto nevzhliadol v tejto okolnosti dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorým by bolo možné akceptovať nesplnenie podmienky podať sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobné konzekvencie vyplývajú aj z ustanovenia § 64 a § 66 zákona o súdoch.

9. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

10. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľa, pretože tieto sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2012